

АНАЛІЗ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОСТІ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасні підходи до управління підприємством, організацією, фірмою вимагають знань та оволодіння законами функціонування складних соціально-економічних систем, впровадження методів збору та обробки інформації. І на цій основі прийняття обґрунтованих управлінських рішень, які спрямовані на виявлення пріоритетних і перспективних шляхів розвитку.

Забезпечення ефективного функціонування підприємств потребує економічно грамотного управління їхньою діяльністю, яке багато в чому визначається умінням її аналізувати. За допомогою аналізу вивчають тенденції розвитку, глибоко і системно досліджують фактори зміни результатів діяльності, обґрунтовують плани та управлінські рішення, здійснюють контроль за їх виконанням, виявляють резерви підвищення ефективності виробництва, оцінюють результати діяльності підприємства, виробляють економічну стратегію його розвитку.

Для підготовки та прийняття управлінських рішень потребує подальшого дослідження теорія і практика економічного аналізу, та розширення його сфери застосування.

Особливість сучасного етапу розвитку економічного аналізу полягає в тому, що елементи його теорії, методології та організації у недостатній мірі враховують закони і тенденції ринку. З іншого боку, застосування аналітичного інструментарію зарубіжних країн, не адаптовано до умов господарської діяльності українських підприємств. Тому виникають додаткові труднощі щодо достовірної економічної оцінки. Сьогодні створився розрив між потребами фінансового менеджменту та управлінням в цілому і можливостями методології та організації аналізу, які застосовуються у практиці. Економічний аналіз ще не в повній мірі розглядається з позицій концептуальних положень та вимог ринкових відносин і потреб управління.

Управління — це ефективне досягнення мети суб'єкта господарювання шляхом планування, організації, мотивації і контролю за ресурсами. Умови які необхідні для реалізації поставлених цілей і забезпечує система управління. Фінансово-господарська діяльність підприємства відзначається своєю багатогранністю та наявністю великої кількості різних ситуацій, що, в свою чергу, викликає необхідність проведення їх аналізу. Цю роль у процесі управління і виконує економічний аналіз [2, с.125].

Дослідженням економічного аналізу в системі управління підприємством присвячені праці багатьох вчених, а саме: М. І. Баканова, С. І. Барнгольц, Є.В. Мниха, Г.В. Савицької, В. В. Сопка, М.Г.Чумаченка, А. Д. Шеремети, С.І. Шкарабана та інші.

На думку Є. В. Мниха, саме функціональна диференціація науки управління зумовила виділення економічного аналізу, як для обґрунтування та оцінки управлінських рішень, так і для реалізації завдань інших функціональних систем знань (планування, регулювання, обліку, контролю, аудиту тощо). Становлення прямого і зворотного інформаційних потоків в управлінні можливе лише на базі аналітичних досліджень. Якщо у прямому зв'язку економічний аналіз забезпечує параметри можливого впливу на об'єкт управління, то у зворотному – дає оцінку ефективності такого впливу та доцільної його корекції [3, с.5].

Савицька Г. В. стверджує, що управлінські рішення і дії мають базуватися на точних розрахунках, на глибокому і всебічному економічному аналізі. Вони мають бути обґрунтовані, вмотивовані, оптимальні. Економічний аналіз передує рішенням і діям, обґрунтовує їх і є основою наукового управління виробництвом, забезпечує його ефективність [4, с.16].

Професор С. І. Шкарабан зауважує, що однією із важливих функцій системи управління на всіх рівнях виступає аналіз. Він проводиться на усіх етапах, починаючи від аналізу стратегії діяльності будь-якого суб'єкта і закінчується кінцевим результатом [5, с.10].

Завданням управління є забезпечення безперервного функціонування підприємства, організації. Для вироблення стратегії підприємства потрібно вміти оцінювати, взаємопов'язувати і співвідносити процеси, що відбуваються на цьому підприємстві, спрямовувати його дії до досягнення поставленої мети. Встановлення взаємозв'язку та оцінювання діяльності підприємства і є завданням економічного аналізу в системі управління

Сьогодні актуальним стало кількісне та якісне вимірювання прямих та непрямих, часткових та узагальнюючих причинно-наслідкових зв'язків у просторі й часі, використання у спеціальних методиках аналізу методів теорії ймовірностей, теорії ігор, теорії масового обслуговування, дослідження динамічних рядів.

Управлінські рішення з урахуванням результатів економічного аналізу, сприяють економічному використанню ресурсів, запобіганню зайвим витратам, уникненню прорахунків, вирішенню проблемних ситуацій. За допомогою економічного аналізу досягається швидка адаптація до змін ринкової кон'юнктури, передбачення можливих змін поведінки партнерів, уникненню невиправданого економічного ризику.

Подальшого розвитку потребують теоретико-методологічні аспекти функціонування економічного аналізу в автоматизованому інформаційному середовищі. Розробка автоматизованої системи управління підприємством із включенням до її складу підсистеми економічного аналізу дозволить провести управління на якісно новий рівень. Якщо в даний час система управління налаштована на ліквідацію відхилень, що виникають у процесі

виробничо-господарської діяльності, то використання АСУ дозволить звільнити так названий «прогностичний» метод управління. При цьому небажані події і всякого роду відхилення запобігаються в період, коли тільки виникають тенденції до можливих відхилень.

Отже, економічний аналіз є досить вагомим в системі управління підприємством, основою розробки науково-обґрунтованих управлінських рішень та інструментом контролю за їх виконанням.

Недооцінка ролі аналізу, помилки в планах і управлінських діях у сучасних умовах завдають відчутних втрат. А, ті підприємства, організації, фірми в яких належним чином організовано аналіз, мають хороші результати та високу економічну ефективність.

«Література»

1. Економічний аналіз: навч. посібн. / за ред. М.Г. Чумаченка. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2003. 556 с.
2. Литвин З.Б. Необхідність економічного аналізу в системі управління підприємством. *Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.- практ. конф. Чернігів. 2014. С.125-127.
3. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 472 с.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2005. 662 с.
5. Шкарабан С.І. Чи потрібен аналіз економісту. *Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу*. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 321с.